

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
29 серпня 2022 року,
протокол № 3.

Перша проректорка, головуєча
на засіданні вченої ради
університету,
кандидатка наук з державного
управління, доцентка

_____ Ірина

КОВТУН

29 серпня 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ »
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право**

Хмельницький

2022

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри філософії
,соціально-гуманітарних наук та
фізичного виховання , кандидатка
біологічних наук, доцентка
23 серпня 2022 року

Тетяна ВИГОВСЬКА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри філософії,соціально-гуманітарних
наук та фізичного виховання

Завідувач кафедри , доктор
філософських наук , професор
23 серпня 2022 року, протокол№1

Леонід ВИГОВСЬКИЙ

В. о. декана юридичного
факультету,кандидат юридичних
наук , доцент
25 серпня 2022 року

Віктор ЗАХАРЧУК

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
25 серпня 2022 року, протокол № 1.

Перша проректорка, голова
методичної ради університету,
кандидатка наук з державного
управління , доцентка
26 серпня 2021 року

Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг 0,64 ум.др.арк.

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни		3
2.	Заплановані результати навчання		5
3.	Програма навчальної дисципліни		9
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни		11
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	11
	4.2.	Аудиторні заняття	12
	4.3.	Завдання для самостійної роботи студентів	12
5.	Методи навчання та контролю		12
6.	Схема нарахування балів		13
7.	Рекомендована література		13
	7.1.	Нормативно-правові акти	13
	7.2.	Основні джерела	14
	7.3.	Допоміжна література	15
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		15

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань – 08 Право
2. Код і назва спеціальності – 081 Право
3. Назва спеціалізації – Не передбачена
4. Назва дисципліни – Безпека життєдіяльності та основи охорони праці
5. Тип дисципліни – вибіркова
6. Код дисципліни – ВДЗП 2.1.9
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна – перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається – бакалавр
9. Курс / рік навчання – другий
10. Семестр – третій
11. Обсяг вивчення дисципліни:
  - 1) загальний обсяг (кредитів – 3-ри кредити/90 годин ЄКТС / годин)
  - 2) денна форма навчання:
    - аудиторні заняття (годин) – 36
    - % від загального обсягу – 40
    - лекційні заняття (годин) – 18
    - % від обсягу аудиторних годин – 50
    - семінарські заняття (годин) – 18
    - % від обсягу аудиторних – 50

<i>годин</i>		
<i>самостійна робота (годин)</i>	–	54
<i>% від загального обсягу</i>	–	60
<i>тижневих годин:</i>		
<i>аудиторних занять</i>	–	2
<i>самостійної роботи</i>	–	3

3) заочна форма навчання

<i>аудиторні</i>	–	
<i>заняття</i>		12
<i>(годин)</i>		
<i>% від</i>	–	
<i>загального</i>		13,3
<i>обсягу</i>		
<i>лекційні</i>	–	
<i>заняття</i>		10
<i>(годин)</i>		
<i>% від</i>	–	
<i>обсягу</i>		83,3
<i>аудиторних</i>		
<i>годин</i>		
<i>семінарські</i>	–	
<i>заняття</i>		2
<i>(годин)</i>		
<i>% від</i>	–	
<i>обсягу</i>		16,7
<i>аудиторних</i>		
<i>годин</i>		
<i>самостійна</i>	–	
<i>робота</i>		78
<i>(годин)</i>		
<i>% від обсягу</i>		
<i>аудиторних годин</i>		86,7

12. Форма – залік /екамен (ЗВ)
семестрового контролю

13. Місце дисципліни в логічній схемі:

- 1) попередні – ВДЗП 2.1.1 Логіка
дисципліни ВДЗП 2.1.6 Соціологія
- 2) супутні – ВДЗП 2.1.10 Юридична деонтологія та професійна
дисципліни етика
- 3) наступні – ВДПП 2.2.8 Правова статистика
дисципліни ВДПП 2.2.9 Робота з відкритими даними
- 1 Мова – Українська
вивчення
дисципліни

2. Заплановані результати навчання

<p>Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни</p>	<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК5. Здатність до мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p>
---	--

	<p>Спеціальні компетентності:</p> <p><i>СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.</i></p> <p><i>СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.</i></p> <p><i>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ</i></p>
--	---

Розділ 1. Безпека життєдіяльності

<p>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</p>	
<p>1. Знання</p> <p><i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i></p>	
1.1)	відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату безпеки життєдіяльності;
1.2)	називати закони, що регулюють правові аспекти безпеки життєдіяльності в Україні;
1.3)	володіти основними поняттями із законів України, що регулюють безпеку населення в НС;
1.4)	знати основні небезпеки, що можуть загрожувати населенню та ГО;
1.5)	знати основні заходи і засоби захисту від небезпек.
<p>2. Розуміння</p> <p><i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i></p>	
2.1)	пояснювати зміст визначень основних термінів з безпеки життєдіяльності;
2.2)	розуміти роль безпечної поведінки самої особи в сучасному світі;
2.3)	розуміти роль держави у створенні безпечних умов життєдіяльності;
<p>3. Застосування знань</p> <p><i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i></p>	
3.1)	орієнтуватись у ранжуванні сучасних небезпек і виділяти із них ті від яких потрібно захищатись насамперед;

3.2) вміти критично ставитись до повідомлень про небезпеку;
3.3) засвоїти алгоритми поведінки під час певних надзвичайних ситуацій;
3.4) вміти використовувати засоби індивідуального захисту та захисні споруди.
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) після отримання повідомлення про надзвичайну ситуацію, проаналізувати інформацію і оцінити ступінь небезпеки для себе і осіб, що знаходяться поряд;
4.2) виділити головні фактори небезпеки даної надзвичайної ситуації і спланувати захист від них;
4.3) після надходження різноманітної інформації про надзвичайну ситуацію, і її наслідки, проаналізувати їх і прийти до логічно правильних рішень.
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) аргументувати потребу проведення саме тих заходів, що мінімізують наслідки даної надзвичайної ситуації;
5.2) формулювати накази про дії під час аварійно-відновлювальних робіт після надзвичайної ситуації;
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати складність обстановки, що склалась внаслідок надзвичайної ситуації;
6.2) робити висновок щодо масштабів надзвичайної події та необхідних сил та засобів для ліквідації її наслідків;
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатомірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) скласти карту потенційно-небезпечних об'єктів певного населеного пункту(району);
7.2) створити перелік захисних споруд певного населеного пункту(району) та з'ясувати їх готовність до використання за призначенням;
7.3) створити карту вибухо-пожежонебезпечних об'єктів міста Хмельницького та інших населених пунктів Хмельниччини;
7.4) створити презентацію сучасних ЗІЗ, що можуть бути використані населенням у разі надзвичайних ситуацій різного характеру;
7.5) створити базу даних про основні аварійно-рятувальні загони Хмельниччини з метою звернення до них у разі настання небезпечної події.

Розділ 2. Основи охорони праці

2. Заплановані результати навчання

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:
1. Знання <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>
1.1) відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату з охорони праці;
1.2) називати закони і підзаконні нормативно- правові акти з охорони праці, ;

1.3) знати суть законів із законодавства про охорону праці ;
1.4) відтворювати перелік основних шкідливих факторів,що можуть впливати на працівників ;
1.5) знати про заходи та засоби захисту від дії шкідливих та небезпечних факторів на виробництві.
2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) пояснювати зміст визначень основних термінів, що розкривають суть охорони праці ;
2.2) розуміти роль самого працівника у захисті від виробничих небезпек та створенні безпечних і нешкідливих умов праці;
2.3) класифікувати шкідливі фактори за сукупністю подібних ознак;
2.4) розуміти необхідність дотримання вимог техніки безпеки та пожежної безпеки на виробництві;
2.5) пояснювати роль застосування засобів індивідуального захисту для збереження здоров'я працівників.
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) знаходити відмінності у впливі на працівників різних професій певних шкідливих факторів;
3.2) виявляти порушення нормативно-правових актів з охорони праці на конкретних робочих місцях;
3.3) складати перелік діючих законів та підзаконних нормативно - правових актів, що регулюють охорону праці на підприємстві;
3.4) наводити перелік засобів колективного захисту від різних видів шкідливих факторів;
3.5) пропонувати методи захисту від різних шкідливих і небезпечних факторів.
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) проводити аналіз діяльності системи управління охороною праці на виробництві;
4.2) аналізувати ситуацію з виробничим травматизмом в Україні та на Хмельниччині за останні роки;
4.3) аналізувати ситуацію з професійною захворюваністю в Україні;
4.4) проводити аналіз застосування засобів колективного та індивідуального захисту в Україні.
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) аргументувати потребу підвищення ефективності управління охороною праці в Україні;
5.2) формулювати основні завдання підготовки працівників для захисту їх життя і здоров'я на робочих місцях.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати відповідність певного робочого місця нормативним вимогам;
6.2) робити висновок щодо факторів ризику для здоров'я працівників певної галузі;

6.3)	оцінювати діяльність служби охорони праці щодо навчання та перевірки знань з охорони праці;
6.4)	робити висновок про потребу забезпечення первинними засобами пожежогасіння виробничого об'єкта.
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатомірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	створити презентацію про умови праці на певному виробництві;
7.2)	скласти перелік підприємств Хмельниччини з позитивним досвідом організації охорони праці;
7.3)	створити перелік підприємств Хмельниччини з високим виробничим травматизмом.

3. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ТЕМА 1. Категорійно-понятійний апарат безпеки життєдіяльності. Ризик як кількісна оцінка небезпек.

Базові поняття: безпека, небезпека, ризик, надзвичайна ситуація, шкідливі і небезпечні виробничі чинники. Ризик як кількісна оцінка небезпек. Потенційно-небезпечні об'єкти. Класифікація надзвичайних ситуацій за походженням, територіального поширення та обсягів заподіяних збитків.

ТЕМА 2. Природні небезпеки, характер їх проявів та дії на живі організми та об'єкти економіки.

Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ: землетрусу, карсту, осідання ґрунту, зсувів, ерозії ґрунту. Небезпечні метеорологічні явища: сильний вітер, ураган, смерч, шквали, зливи, спека, мороз, снігопад, град, ожеледиця. Небезпечні гідрологічні процеси та явища: повені, паводки. Пожежі в екосистемах. Біологічні небезпеки: патогенні мікроорганізми, епідемії та пандемії, інфекційні хвороби. Комплекс заходів з запобігання природних НС та організації дій щодо усунення їхніх негативних наслідків.

ТЕМА 3. Техногенні небезпеки.

Види техногенних небезпек та вражаючих чинників. Промислові аварії та катастрофи. Небезпечні ситуації на транспорті та аварії. Поняття про гідродинамічні небезпеки. Небезпечні чинники пожеж та вибухів. Небезпека від іонізуючого випромінювання. Класи небезпечних хімічних речовин за характером дії на організм людини. Поняття про забруднення хімічними речовинами під час техногенних аварій. Заходи та засоби захисту від техногенних небезпек.

ТЕМА 4. Небезпеки в соціумі. Особливості безпеки в період воєнного стану .

Основні види соціально-політичних небезпек. Соціально-політичні конфлікти. Види тероризму. Алкогольна та наркотична залежність. Натовп, суїцид, зґвалтування. Заходи з попередження дії соціально-політичних небезпек.

Безпека та взаємодопомога населення під час воєнного стану в державі. Правила реагування на повітряну тривогу. Безпека населення на території збройного

протистояння. Попередження про небезпечні знахідки в зоні бойових дій. Поведінка населення при таких знахідках. Сучасні військові засоби масового ураження та наслідки їх застосування та заходи захисту.

РОЗДІЛ 2. ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ.

Тема 5. Поняттєвий апарат охорони праці , правові та організаційні основи охорони праці і державне управління охороною праці.

Стан охорони праці в Україні та закордоном. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників. Електробезпека. Пожежна безпека.

Законодавство України про охорону праці. Основні принципи державної політики у галузі охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх та інвалідів. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій. Нормативно-правові акти з охорони праці та їхня структура. Система стандартів безпеки праці. Інструкції з охорони праці. Фінансування охорони праці.

Нагляд і контроль за охороною праці. Система державного управління охороною праці в Україні.

Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці.

ТЕМА 6. Організація охорони праці на підприємстві.

Структура, основні функції і завдання управління охороною праці в організації. Служба охорони праці підприємства. Права і обов'язки працівників служби охорони

праці. Навчання з охорони праці. Види інструктажів та терміни їх проведення. Громадський контроль за станом охорони праці в організації. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці. Комісія з питань охорони праці підприємства. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі. Атестація робочих місць за умовами праці. Карта умов праці. Кабінети охорони праці, основні завдання та напрямки роботи.

Дотримання вимог техніки безпеки. Знаки безпеки та сигнальна розмітка.

Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру. Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням.

Організація пожежної безпеки господарського об'єкта

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	РОЗДІЛ 1. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТЕМА 1. Категорійно-понятійний апарат безпеки життєдіяльності. Ризик як кількісна оцінка небезпеки.	8	2	2	-	-	4	-	1	-	-	-	4
2.	ТЕМА 2. Природні небезпеки, характер їх проявів та дії на живі організми та об'єкти економіки.	14	2	4	-	-	8	-	1	-	-	-	8
3	ТЕМА 3. Техногенні небезпеки.	16	4	4	-	-	8	-	2	-	-	-	12
4	ТЕМА 4. Небезпеки в соціумі. Особливості безпеки в період воєнного стану	24	2	4	-	-	18	-	2	2	-	-	22

5.	РОЗДІЛ 2. ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТЕМА 5. Понятійний апарат охорони праці , правові та організаційні основи охорони праці і державне управління охороною праці.	14	4	2			8		2	-	-	16
6.	ТЕМА 6. Організація охорони праці на підприємстві.	14	4	2			8		2			16
		90	18	18	-	-	54	90	10	2	-	78

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація;
- 3) відеоматеріали.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

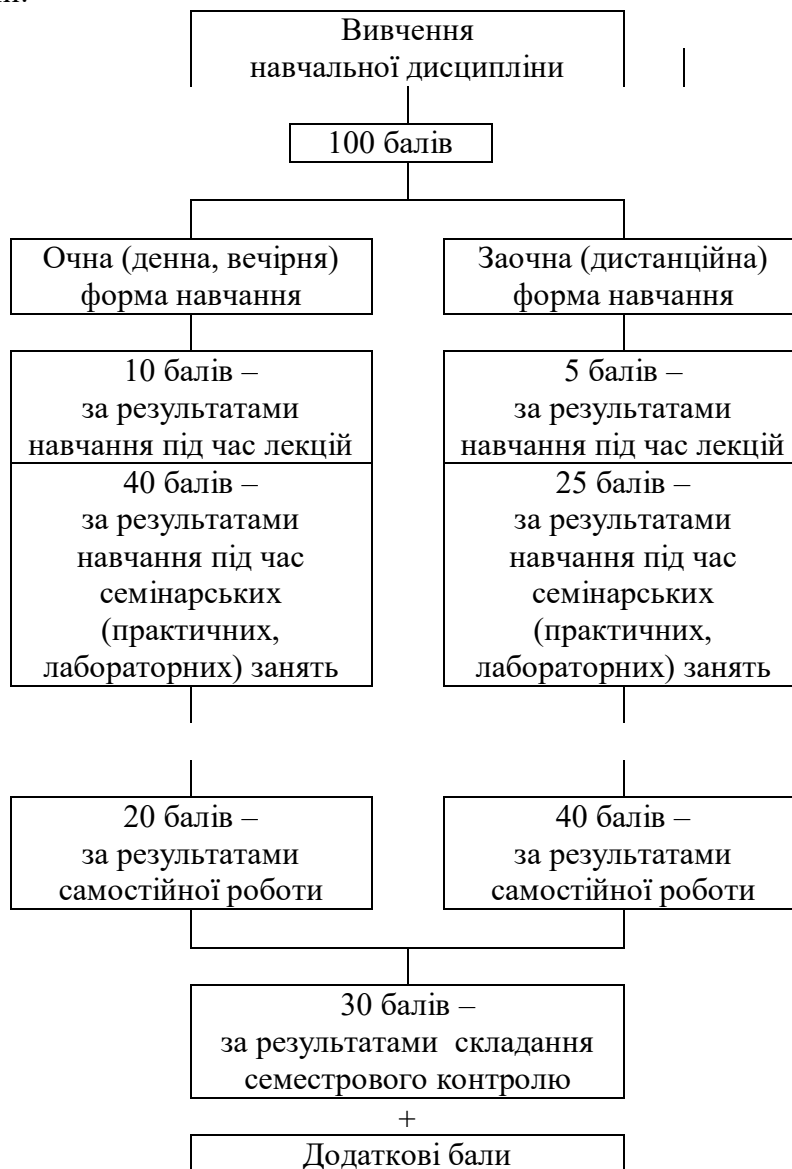
Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове(у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) захист підготовленого звіту про виконання ІНДЗ;
- 5) складання окремих видів документів за ситуаційними завданнями;
- 6) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку .

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни

7. Рекомендовані джерела

7.1. Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р.

- К. : Українська правнича фундація, 1996. — 127 с.
2. Кодекс законів про працю України. – К: Юрінком Інтер, 2011. – 1040 с.
  3. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 2.10.2012 року № 5403 – VI // ВВР України. – 2012
  4. Про охорону праці: Закон України // Відомості Верховної Ради від 21.03.2003р. - № 2. ст. 10
  5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV // ВВР 26.11.1999 № 46, стаття 403
  6. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 08.02.1995 р. № 40 / 95 – ВР // ВВР, 1995р., № 12, ст. 82
  7. НАПБ А.01.001-2014 Правила пожежної безпеки в Україні // Офіційний вісник України від 10.04.2014 №26.
  8. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994р., № 005 – XII, ВВР, 1995, №5. ст. 219
  9. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» ВВР, 2007, № 29, ст. 389.
  10. Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій // Наказ МОЗ від 21.05.2007. № 246
  11. НПАОП 0.00-1.28-10 «Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин». Наказ Держгірпромнагляду від 26.03.2010р. № 65.
  12. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
  13. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56
  14. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15.
  15. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.
  16. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.
  17. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. № 994. «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат».
  18. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 № 337. «Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві».
  19. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.
  20. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу // Наказ МОЗ від 08.04.2014 №248.

7.2. Основні джерела

1. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / В. В. Сокурєнко, О. М. Бандурка, С. М. Бортник та ін. ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. 308 с.
2. Безпека життєдіяльності : навч. посіб. / Т. Є. Стиценко, Г. В. Пронюк, Н. М. Сердюк, І. І. Хондак. Харків : ХНУРЕ, 2018. 336 с.

- Бедрій Я. І. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник / Я. І. Бедрій. Київ : Кондор, 2009. 286 с.
4. Гандзюк М.П. Основи охорони праці: / М.П.Гандзюк, С.П. Желібо, М.О. Халімовський. підручник. 5-ге вид. Київ : Каравела, 2011. 384 с.
  5. Голінько В. І. Основи охорони праці : підр. / В. І. Голінько. 2-ге вид. Дніпропетровськ : НГУ, 2014. 271 с.
  6. Запорожець О.І., Основи охорони праці. / О.І. Запорожець, О.С.Протоєрейський, Г.М.Франчук, І. М. Боровик / підр. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 264 с.
  7. Основи охорони праці: підр. 2-ге вид. / К.Н.Ткачук, М.О.Халімовський, В.В.Зацарний та ін. Київ : Основа, 2006. 448 с.
  8. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 374 с.
  9. Панкратов О.М., Міляєв О.К. Безпека життєдіяльності людини у надзвичайних ситуаціях: Навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2005. 232с.
  10. Плахтій П.Д., Мендерецький В.В., Болібрех Б.В., Юхименко А.П., Савчук А.М. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. / Під ред. П.Д. Плахтія. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2003. 304с.
  11. Рекомендації населенню на період воєнних дій. Хмельницький : НМЦ безпеки життєдіяльності і цивільного захисту, 2022.16 с.
Стан безпеки життєдіяльності Хмельницької області у 2021 році. (випуск 30).
  12. Хмельницький.НМЦ безпеки життєдіяльності і цивільного захисту, 2022.156 с.

7.3. Допоміжні джерела

1. Виговська Т.В. Канцерогенні фактори та канцерогенез //Методичні вказівки до вивчення теми "Хімічні шкідливі та небезпечні фактори".Хмельницький: ХУУП, 2007.29 с.
2. Золотар О. О. Інформаційна безпека людини: теорія і практика : монографія / О. О. Золотар. Київ : АртЕк, 2018. 446 с.
3. Запобігання інфікуванню соціально небезпечними хворобами під час виконаних службових обов'язків працівниками органів внутрішніх справ : метод. рек. / О. М. Стрільців, В. В. Юсупов, С. П. Домбровський, С. М. Бортнік ; за ред. М. М. Алексійчука. – Київ, 2014. 24 с.
4. Русаловський А.В. Правові та організаційні питання охорони праці: навч. посіб. – 4 –те вид., допов. і перероб. – Київ: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
5. Статистичний щорічник Хмельницької області. – Хмельницький: Хмельницьке обласне управління статистики, 2020.

. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://dsns.gov.ua/> - Державна служба України з надзвичайних ситуацій.
2. Безпека життєдіяльності [Електронний ресурс] / О.І. Запорожець, Б.Д. Халмуратов та ін. – К.: Центр учбової л-ри, 2013. – 448 с. Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/1041986/> .
3. <https://dsp.gov.ua/faq/> -Державна служба України з питань праці.
4. <http://base.safework.ru/iloenc> - Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
5. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.
6. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)»